

О. В. Богданова,

Національна академія Національної гвардії України, м. Харків

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ТА СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Стаття присвячена використанню автентичних відеоматеріалів для формування комунікативної та соціокультурної компетенції на уроках англійської мови. Розкривається перспектива застосування відеоматеріалів на уроці англійської мови та вимоги до їх відбору.

Ключові слова: автентичні відеоматеріали, навчання, вимоги.

Статья посвящена использованию аутентичных видеоматериалов для формирования коммуникативной и социокультурной компетенции на уроках английского языка. Раскрывается перспектива применения видеоматериалов на уроке английского языка и требования к их отбору.

Ключевые слова: аутентичные видеоматериалы, обучение, требования.

The article deals with the peculiarities of using authentic video of communicative and sociocultural competence on English lessons. The research disclosed questions about using videos and requirements for their selection

Keywords: authentic video, teaching, requirements.

З розвитком сучасних технологій можливості подання навчальної інформації значно збільшились. На сьогодні, технології заповнили практично всі аспекти нашого життя і стали використовуватися не тільки як для розваги, але і в навчальних цілях. Так основною проблемою в навчанні є обмежена можливість у спілкуванні з носіями мови. Для подолання цієї проблеми пропонуємо використовувати автентичні матеріали – відеофільми і різні відео-сюжети. Над цією проблемою працювали багато науковців, такі як І. М. Андресян [4], Т. П. Леонтьєва [2] та інші.

Актуальність теми дослідження зумовлена спрямованістю поглибленого вивчення використання автентичних відеоматеріалів, оскільки відео допомога на уроках допомагає підвищити якість знань та дозволяє використовувати такі чотири види діяльності на парах: аудіювання, читання, письмо, говоріння.

Мета роботи полягає в дослідженні автентичних відеоматеріалів як засобів розвитку мовленнєвих навичок студентів.

Визначена мета зумовлює виконання таких **завдань**:

- виявити жанрово-тематичну спрямованість відеоматеріалів.
- виявити вплив використання відеоматеріалів на процес навчання іноземної мови.

З точки зору методики, навчальний фільм (відеофільм) – це спеціально підготовлене в методичному і режисерському плані аудіовізуальний засіб навчання, призначене для створення природних ситуацій мовного спілкування і що має велику силу емоційного впливу на учнів за рахунок синтезу основних видів наочності (зорової, слухової, моторної, образної, екстралінгвістичної та ін) [4, с. 222].

Усвідомлено-практичний метод розробив відомий психолог Б. В. Беляєв. Концепцію цього методу вчений подав у вигляді психологічних принципів навчання:

1. Мова як засіб комунікації – це цілеспрямована взаємодія між тими, хто вивчає мову.
2. Комунікація – це творчий процес, а не оперування заздалегідь набутих вміннями та навичками.
3. Основна увага в роботі повинна бути спрямована на розвиток в учнів іншомовного мислення і відчуття мови, що вивчається. Досягти цього можна лише в умовах постійної іншомовно-мовленнєвої практики.
4. Навчання чотирьох видів комунікативної діяльності (читання, письма, говоріння та аудіювання) повинне відбуватися одночасно.
5. Усвідомлене, творче використання мови в різних комунікативних ситуаціях забезпечить знання системи мови.
6. Зміст навчального матеріалу повинен мати вагоме значення
7. Справжнє володіння мовою можливе лише при наявності автоматизованих мовленнєвих навичок, які найбільш успішно формуються при виконанні таких умов:
  - а) навички повинні формуватися в потоці мовлення;
  - б) навички стають міцнішими, якщо учень усвідомлює, які саме дії лежать в їхній основі; відпрацювання навичок є основою іншомовно-мовленнєвої діяльності, на яку потрібно відводити більшу частину навчального часу (не менше 85%), а на повідомлення учням теоретичних відомостей про мову, що вивчається, – не більше ніж 15% часу, рівномірно розподіляючи протягом усього заняття [1, с. 209–210].

Не можна залишити поза увагою той факт, що під час слухового сприйняття засвоюється 15% інформації, зорового – 25%, а при слухозоровому – 60% [3].

Слід зазначити, що застосування на уроці відеофільму – це не лише використання ще одного джерела інформації. Використання відеофільму сприяє розвитку різних сторін психічної діяльності учнів, і передусім, уваги і пам'яті. Під час перегляду в аудиторії виникає атмосфера спільної пізнавальної діяльності. У цих умовах навіть неуважний учень стає уважним. Для того, щоб зрозуміти зміст фільму, учням необхідно докласти певні зусилля. Так мимовільна увага переходить в довільну. А інтенсивність уваги робить вплив на процес запам'ятовування. Використання різних каналів вступу інформації (слуховий, зоровий, моторне сприйняття)

позитивно впливає на міцність збереження країнознавчого і мовного матеріалу. Таким чином, психологічні особливості дії фільмів на студентів (здатність управляти увагою кожного з них і груповою аудиторією, впливати на об'єм довготривалої пам'яті і збільшення міцності запам'ятовування, чинити емоційну дію на студентів і підвищувати мотивацію навчання) сприяють інтенсифікації учбового процесу і створюють сприятливі умови для формування комунікативної і соціокультурної компетенції студентів на уроках англійської мови.

Відеометод відноситься до групи наочних методів. Він містить у собі повчальну і виховуючу функції, що зумовлюється високою ефективністю дії наочних образів. Інформація, представлена в наочній формі, є найбільш доступною для сприйняття, засвоюється легше і швидше. Крім того, використання відео на уроці допомагає задовольнити бажання та інтереси учнів.

Автентичні відеоматеріали надають зразки мови і мовлення, загальноповсякденну і спеціальну лексику, ідіоми, метафори і т. д., як їх використовують носії мови. Вони допомагають у вивченні міжкультурної комунікації.

Автентичні відеоматеріали володіють різними методичними особливостями. Згідно жанрово-тематичної спрямованості їх можна розділити на 3 групи [2, с. 64]:

- а) розважальні програми (шоу, спортивно-розважальні програми та ін.);
- б) програми, що базуються на фактичній інформації (документальне відео, теледискусії та ін.);
- в) короткі програми (shorties), тривалістю від 10 секунд до 10-15 хвилин (новини, прогноз погоди, рекламні оголошення тощо).

Перевага віддається коротким за тривалістю відеоматеріалів: від 30 секунд до 10 хвилин, при цьому вважається, що 4-5 хвилин, демонстрації відео можуть забезпечити напружену роботу групи протягом цілої години. Це зумовлено такою специфічною особливістю відеоматеріалів, як щільність і насиченість інформації. Тому доцільніше використовувати короткий уривок для інтенсивного вивчення, ніж більш тривалий відео епізод – для екстенсивного [2, с. 62].

Використання відео на уроках допомагає вирішувати наступні завдання:

- підвищення мотивації навчання;
- інтенсифікація навчання;
- активізація студентів;
- самостійна робота студентів;
- підвищення якості знань студентів [2].

Успішне використання відео гарантовано практично на всіх етапах процесу навчання іноземної мови [2, с. 63]:

- для презентації мовного матеріалу в реальному контексті;
- для закріплення і тренування мовного матеріалу в різних ситуаціях спілкування;
- для розвитку умінь усно-мовного спілкування;
- для навчання іншомовної культури і виявлення міжкультурних відмінностей.

Згідно з Т. П. Леонтьєвою, лексичні вправи з використанням відео орієнтовані на сприйняття лексичних одиниць в адекватному аудіовізуальному контексті, чому сприяє застосування таких прийомів, як:

- прогнозування (prediction) слів, фраз, які будуть виголошені персонажами відеосцен після паузи, їх подальших дій, вчинків, а також зовнішності персонажа, якого навчають, повинні описати на підставі звукового ряду, не бачачи його на екрані;
- розпізнавання, знаходження (identification) в відеофрагменті певних предметів, явищ, дій, колірних позначень, назви яких записані на дошці, включаючи «відволікаючі»;
- співвіднесення (matching) прикметників, записаних на дошці або на картці, з тим чи іншим персонажем відеоепізода; списку синонімів з ключовими словами з відеофрагменту;

Використовуючи на заняттях відеоматеріали, викладач може покращити процес сприйняття інформації у курсантів і тим самим поліпшити результати в навчанні. Подальший впровадження відеоматеріалів в процес навчання є перспективним. Результати роботи можуть бути корисними викладачам і студентам філологічних факультетів.

Література:

1. Беляев Б. В. Очерки по психологии обучения иностранным языкам / Б. В. Беляев. – М., 1965. – 227 с.
2. Леонтьева Т. П. Досвід і перспективи застосування відео в навчанні іноземних мов / Т. П. Леонтьева // Традиційні методи навчання іноземних мов у вузі: матеріали респ. конференції. – Мінськ, 1995. – С. 61–74.
3. Ляховицький М. В. Основні напрями використання навчальної техніки нового покоління / М. В. Ляховицький, П. І. Сердюков // Методика викладання іноземних мов. – 1984. – Вип. 13.
4. Практичний курс методики викладання іноземних мов / Андреасян І. М. [Та ін]; під заг. ред. І. М. Андреасян. – Мінськ : ТетраСистемс, 2009. – 288 с.